

**Pasaules
Dabas
Fonds**

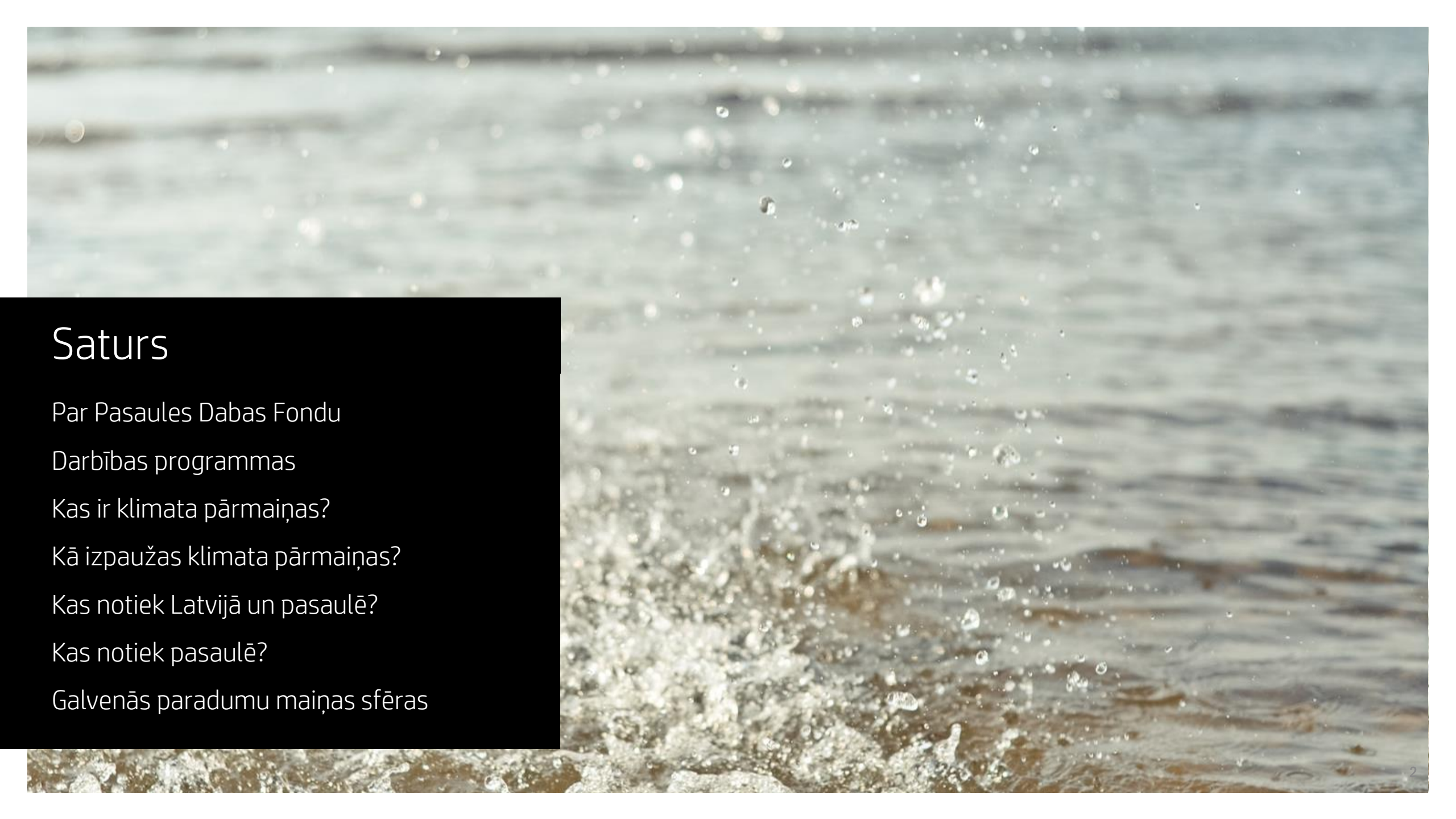
sadarbībā ar

Klimata pārmaiņu aktualitātes un ko katrs varam darīt jau šobrīd

Laura Treimane

Vides interešu izglītības koordinatoru
seminārs 09.10.2020.

2020. gada oktobris

A close-up photograph of water splashing onto a rocky shore. Numerous water droplets are captured in mid-air, creating a dynamic and textured scene. The water is a light, milky blue-grey color, and the rocks at the bottom are dark and wet.

Saturs

Par Pasaules Dabas Fondu

Darbības programmas

Kas ir klimata pārmaiņas?

Kā izpaužas klimata pārmaiņas?

Kas notiek Latvijā un pasaulē?

Kas notiek pasaulē?

Galvenās paradumu maiņas sfēras

Par Pasaules Dabas Fondu

Mūsu misija ir apturēt dabas resursu degradāciju un veidot nākotni, kurā cilvēki un daba dzīvo harmonijā.

Latvijā darbojamies kopš 1991. gada. Esam *WWF International* asociētais partneris.

- Meži
- Baltijas jūra un saldūdeņi
- Lauku attīstība un dabas daudzveidība
- Pārtika
- Klimats

Kā mēs sasniedzam rezultātus?

- Veicot **sabiedriskā labuma interešu aizstāvību** vides jomās valsts un nevalstiski koordinētos procesos;
- Īstenojot **labās prakses** demonstrējumus;
- Attīstot **vides izglītības** iniciatīvas;
- Veidojot **sabiedrības apziņu**, īpašu uzmanību pievēršot bērnu un jauniešu izpratnes attīstībai.

Cilvēku radītā CO₂ un citu siltumnīcefekta gāzu (SEG) apjoms pārsniedz Zemes absorbcijas spējas un izraisa siltumnīcas efektu, kas veicina klimata pārmaiņas.

Kas ir klimata pārmaiņas?

Kā izpaužas klimata pārmaiņas?

Ekstremāli laikapstākļi

Pārbīdās nokrišņu zonas kā rezultātā **mainās laikapstākļi** – rodas vētras, ilgstošs sausums vai plūdi, vidējās gaisa temperatūras celšanās.

Sugu masveida izzušana

Pēdējo 50 gadu laikā savvaļas dzīvnieku populācijas ir sarukušas par 68%. Nākamajās desmitgadēs klimata pārmaiņu negatīvā ietekme tiek prognozēta kā viens no būtiskākajiem **bioloģiskās daudzveidības samazināšanās** virzītājspēkiem.

Socioekonomiskie riski

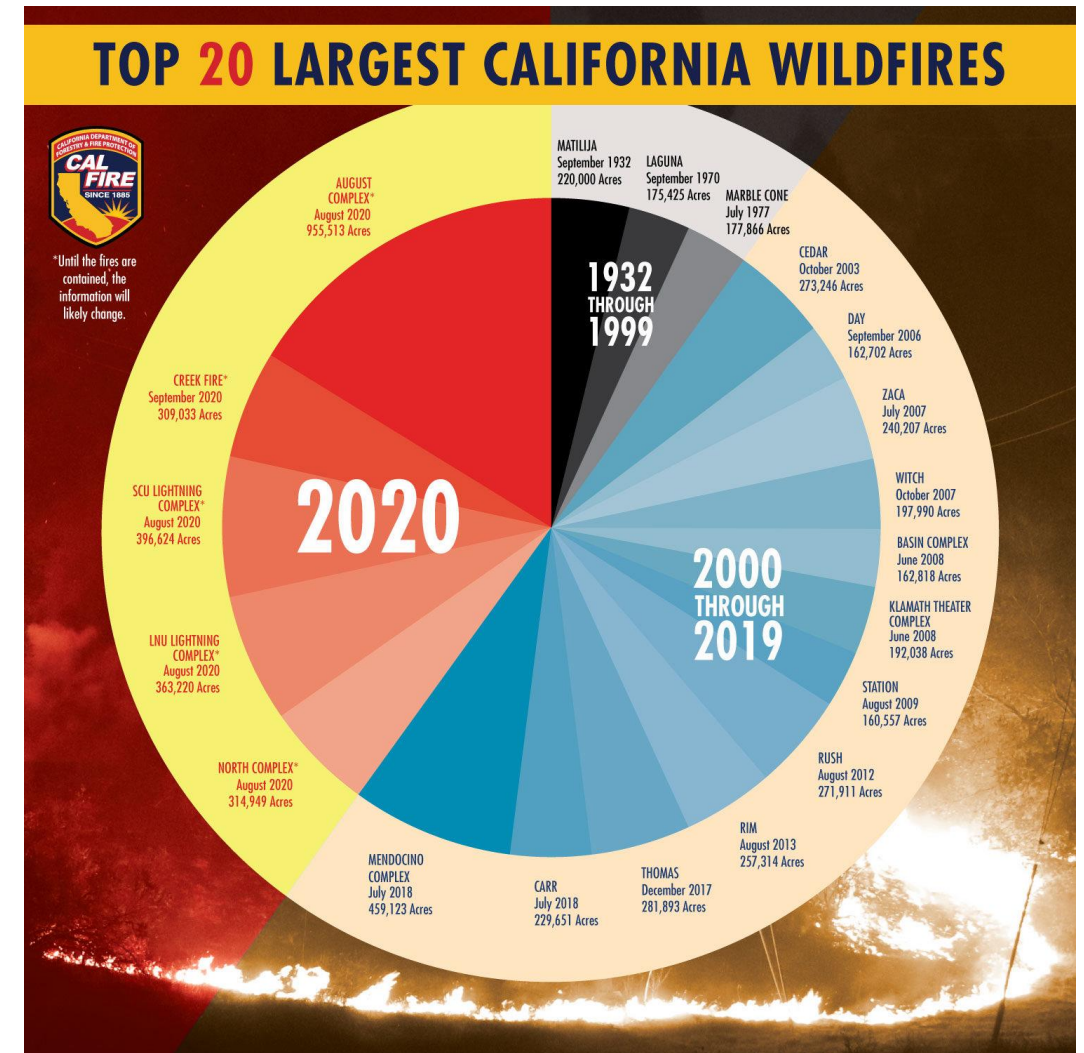
Piemēram, okeāni absorbē vairāk CO₂, kā rezultātā ūdenī mainās skābuma līmenis. Liela daļa sugu strauji reaģē uz izmaiņām temperatūrā un ūdens ķīmiskajā sastāvā – **sugas vairs nespēj izdzīvot**. Tiek ietekmēti zvejnieki.

Piemēram, klimata pārmaiņu un dabas izzušanas dēļ pēdējo 30 gadu laikā aptuveni 60–70% **jauno zoonožu slimību rodas** cilvēku, mājlopu un savvaļas dzīvnieku mijiedarbības dēļ. To biežums pēdējo 10 gadu laikā ir trīskāršojies.

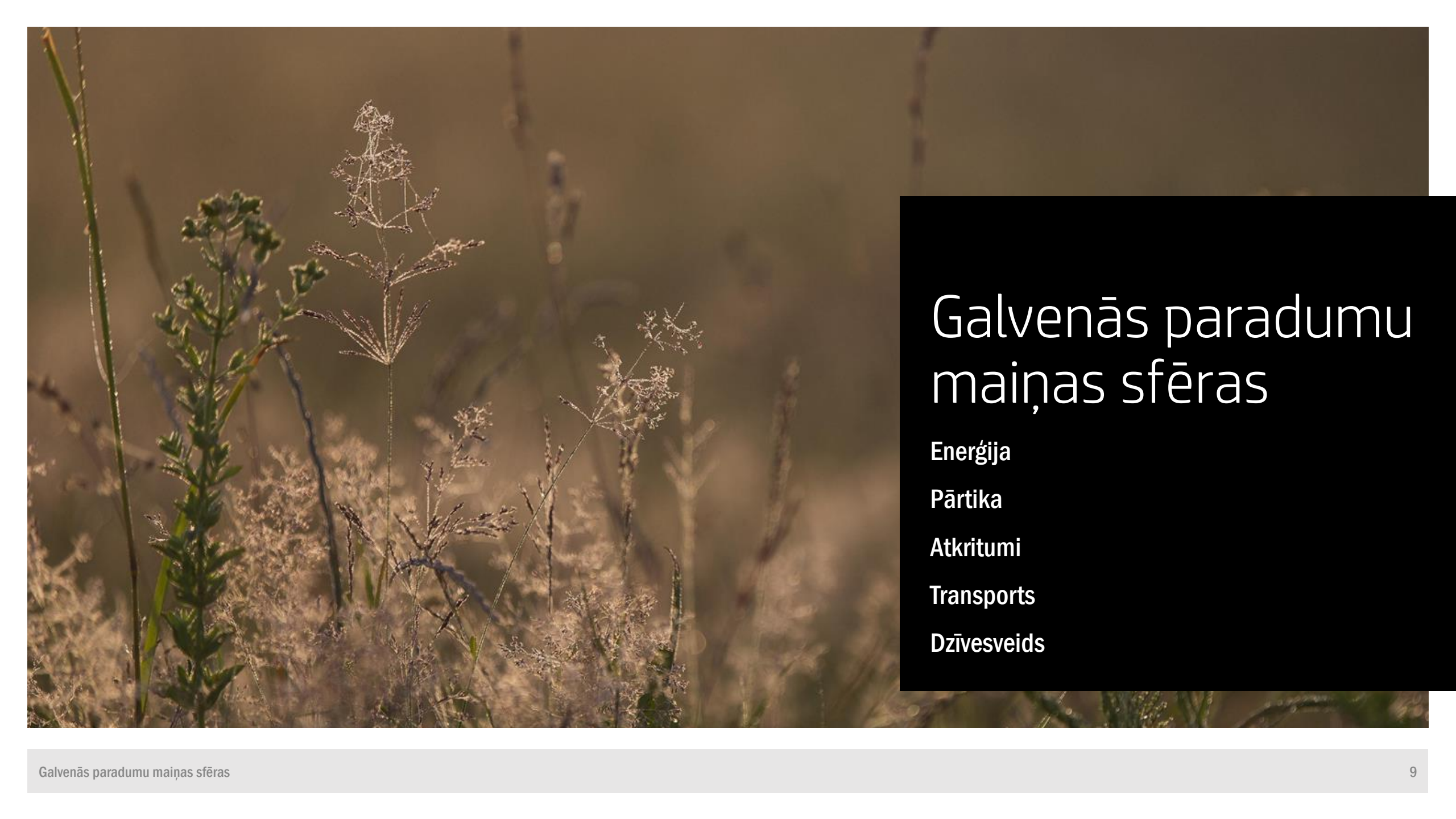

Kas notiek pasaulē?

1. Vēl nepieredzēti ugunsgrēki Brazīlijā, Austrālijā, ASV un aiz Polārā loka (6°C virs normas) – izlaiž vēl vairāk emisiju atmosfērā;
2. Grenlandes ledus slānis 2019. gadā zaudēja vēl nebijušu daudzumu ledus. Globālais ūdens līmenis šobrīd ceļas par 2.5 reizēm ātrāk nekā pagājušā gadsimtā;
3. Šā gada vidējā gaisa temperatūra Latvijā pagaidām ir augstākā novērojumu vēsturē. Pārspēti daudzi siltuma rekordi – no 15. septembra veseli 66. Mazāk nokrišņu.

Prognozes liecina, ka 2020. gads būs otrs karstākais gads novērojumu vēsturē. Sliktākajā gadījumā gaisa temperatūra līdz 2100. gadam paaugstināsies par $6,4^{\circ}\text{C}$, šobrīd tie ir 1°C . Ko varam darīt?

Galvenās paradumu maiņas sfēras

Energija

Pārtika

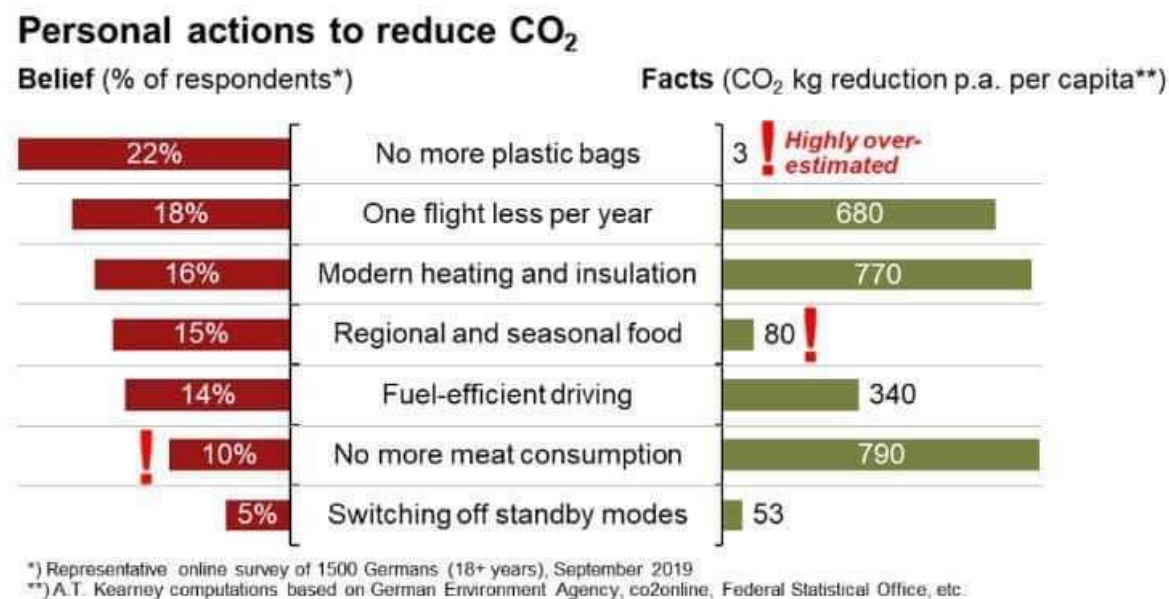
Atkritumi

Transports

Dzīvesveids

Paradumi, kas visvairāk ietekmē klimatu

Pastāv daudz mītu par to, kādu paradumu maiņa ir visefektīvākā, lai mazinātu savu ietekmi uz klimatu.

- 7) Plastmasas maisiņu neizmantošana
- 6) Elektrības izslēgšana
- 5) Lokāla, sezonāla pārtika
- 4) Gudrāka braukšana ar auto (degvielas patēriņš)
- 3) Viens lidojums mazāk gadā
- 2) Moderna mājas apsilde un izolācija
- 1) Dzīvnieku produktu samazināšana uzturā

Ko saka zinātne – paradumi, kuri visvairāk ietekmē klimatu

Enerģijas taupīšana neaprobežojas tikai ar tās izslēgšanu, kad netiek izmantota elektroiekārta.

Tā ir arī:

- **energoefektīvu spuldžu uzstādīšana;**
- **radiatora temperatūras samazināšana par 1 grādu;**
- **ledusskapja un radiatora novietošana atbilstoši instrukcijām;**
- **mājas siltināšana.**

Pārtikas vides marķējumi

Sociālās atbildības marķējumi

- legādājies tikai tik daudz pārtikas, cik patiešām nepieciešams, un izlieto pārtikas pārpalikumus;
- Vairāk ēd dārzeņus un citus veģetārus produktus;
- Augļus un dārzeņus mazgā traukā ar ūdeni vai izlietnē;
- Dārza laistīšana agri no rīta vai vēlā vakarā;
- Organisko atkritumu kompostēšana;
- Lietojiet uzturā vietējā ražojuma pārtiku atbilstoši sezonai;
- Lieto vāku, gatavojot ēdienu;
- Pērciet bioloģisku pārtiku ar «ekopuķītes» apzīmējumu (lietotne «Ekomarķējumu gids».

Zero Waste 5 pamatprincipi

1. ATSAKIES

Pārdomā pirkumus — vai kārotais ir vajadzīgs, cik ilgi tas kalpos un kāda ir tā vides ietekme

2. SAMAZINI

Izvēloties preces, centies samazināt to radīto vides ietekmi — iepakojuma apjomu utt.

3. LIETO ATKĀRTOTI

Sāc lietot to, ko var izmantot vairākkārt — auduma maisiņus, savu ūdens pudeli utt.

4. SALABO

Pārliecinies, ka saplīsušo lietu tiešām nav iespējams salabot pirms pērc jaunu

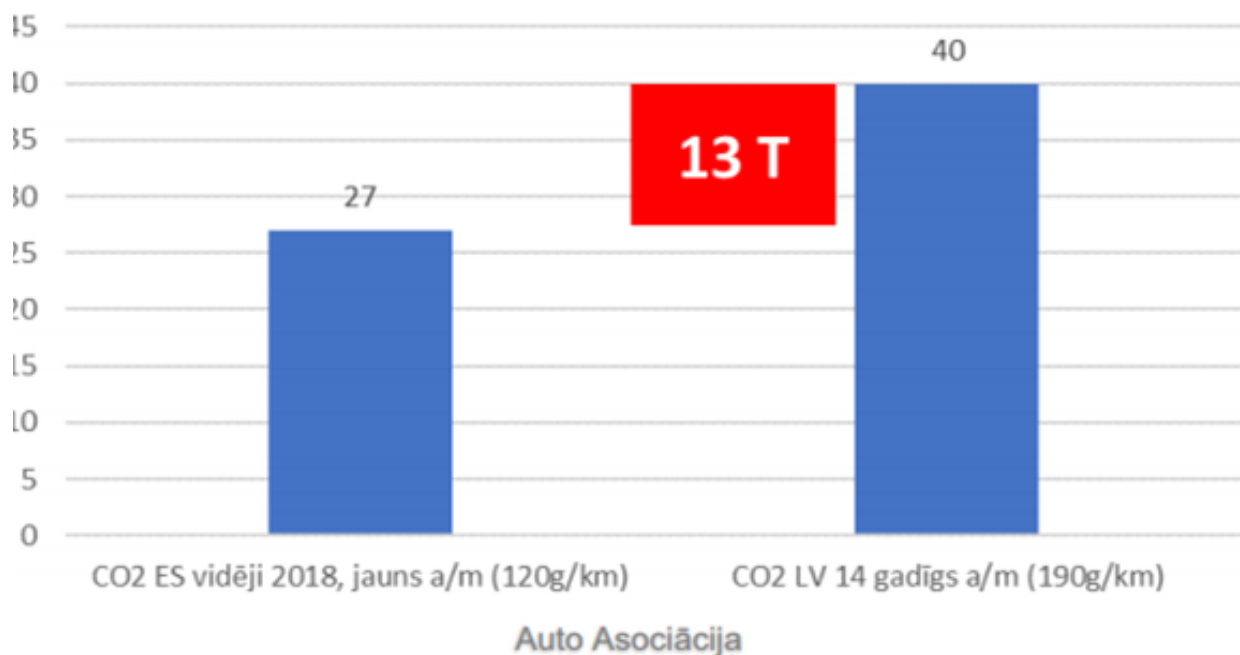
5. ŠĶIRO

Sāc šķirot atkritumus — vērsies pie sava nama pārvaldnieka vai atkritumu apsaimniekotāja

5 pamatprincipi

- Atsakies no liekā;
- Samazini izlietotā iepakojuma daudzumu un produktu ietekmi uz vidi;
- Lieto atkārtoti un radi alternatīvas;
- Uzlabo, nevis met ārā, salabo to, kas labojams;
- Šķiro, bet atbildīgi.

TTW CO2 emisijas Latvijas autoparkā
(jauns vs lietots a/m)

Katrs otrais brauciens ar auto ir īsāks par trīs kilometriem – attāls, kuru viegli veikt ar velosipēdu vai kājām.

- Pārvietojies ar sabiedrisko transportu kaut vienu reizi nedēļā vai izmanto velosipēdu;
- Garākiem braucieniem izmanto sauszemes transportu;
- Braucot ar auto, uzņemiet pēc iespējas vairāk pasažieru;
- Nākamo izvēlieties hibrīdu vai elektro auto;
- Izslēdziet dzinēju, ja apstājieties;
- Regulējiet spiedienu riepās - ja spiediens ir par 0,5 bāriem zemāks par vajadzīgo, automašīna patērē par 2,5% vairāk degvielas;
- Gaisa kondicionētāju vai klimata kontroli centieties lietot pēc iespējas mazāk – tie palielina degvielas patēriņu un CO2 emisijas par aptuveni 5%.

Pasaules Dabas Fonds
sadarbībā ar

**APRĒKINI, KĀ TAVS
DZĪVESVEIDS IETEKMĒ KLIMATU**

Lai apturētu neatgriezeniskas klimata pārmaiņas un saglabātu līdzšinējo līdzsvaru dabā, viens cilvēks nedrīkst radīt vairāk kā 3 tonnas CO₂ gadā.

Galvenā siltumnīcas efektu radošā gāze ir oglekļa dioksīds (CO₂), kas rodas dedzinot oglekli saturošu kurināmo (ogles, naftu, dabasgāzi) un izvirstot vulkāniem. Cilvēku radītā CO₂ apjoms pārsniedz Zemes absorbcijas spējas, izraisot siltumnīcas efektu un veicinot klimata pārmaiņas.

Latvijas vides aizsardzības fonds

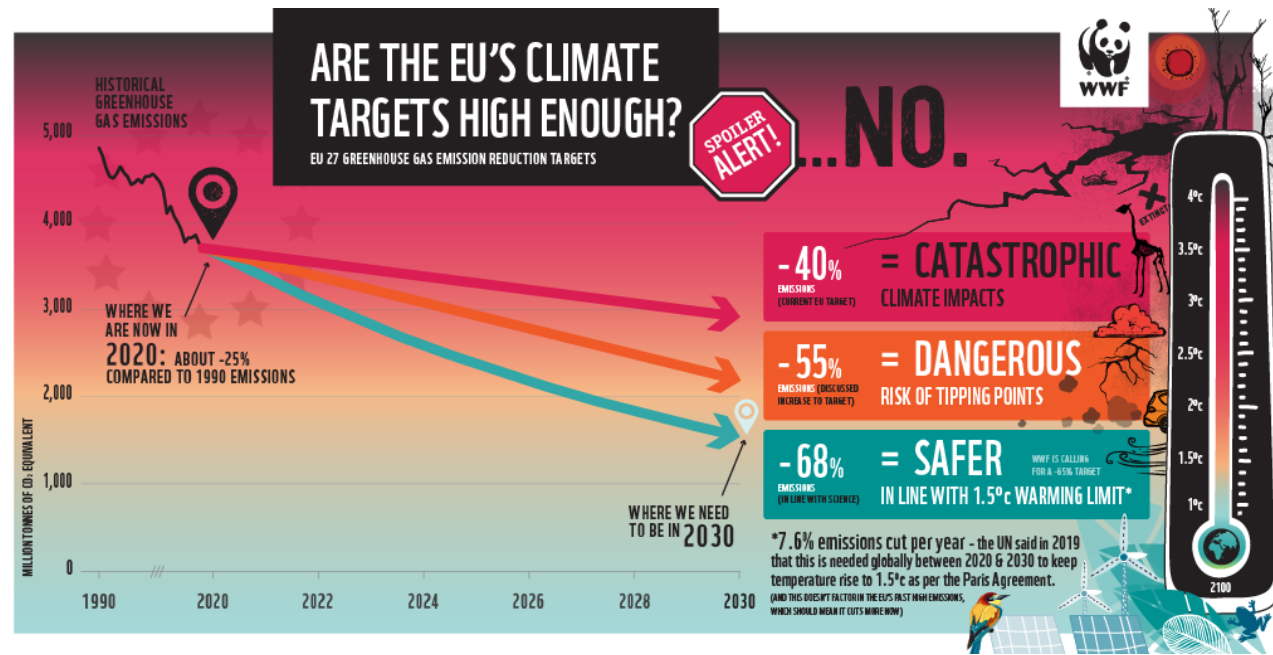
ESPLANĀDE[®]
mārketinga un komunikācijas aģentūra

- No skolas, uzņēmuma, organizācijas un pašvaldības vadītājiem prasiet videi un klimatam draudzīgu rīcību;
- Rīkojiet dabas saglabāšanas pasākumus vai piedalieties tajos, piemēram, iniciatīvā «Daru labu dabai» - www.darudabai.lv;
- Aprēķiniet ekoloģiskās pēdas nospiedumu un aprunājaties ar ģimeni, kā to mazināt - www.pdf.lv/klimats/;
- Pirms katra pirkuma veikšanas uzdod sev jautājumu «Vai man to vajag, kāda būs šīs izvēles ietekme uz vidi un vai varu to mazināt?»;
- Pārdomā savas vērtības - materiālie resursi palielina uztverto dzīves kvalitāti līdz noteiktam punktam, tad dzīves kvalitāte nepieaug vai samazinās.

Paldies par uzmanību!

ltreimane@pdf.lv
www.pdf.lv

Working to sustain the natural world for the benefit of people and wildlife.

together possible™

panda.org

WWF, 28 rue Mauverney, 1196 Gland, Switzerland. Tel. +41 22 364 9111

CH-550.0.128.920-7

WWF® and World Wide Fund for Nature® trademarks and ©1986 Panda Symbol are owned by WWF-World Wide Fund For Nature (formerly World Wildlife Fund). All rights reserved.